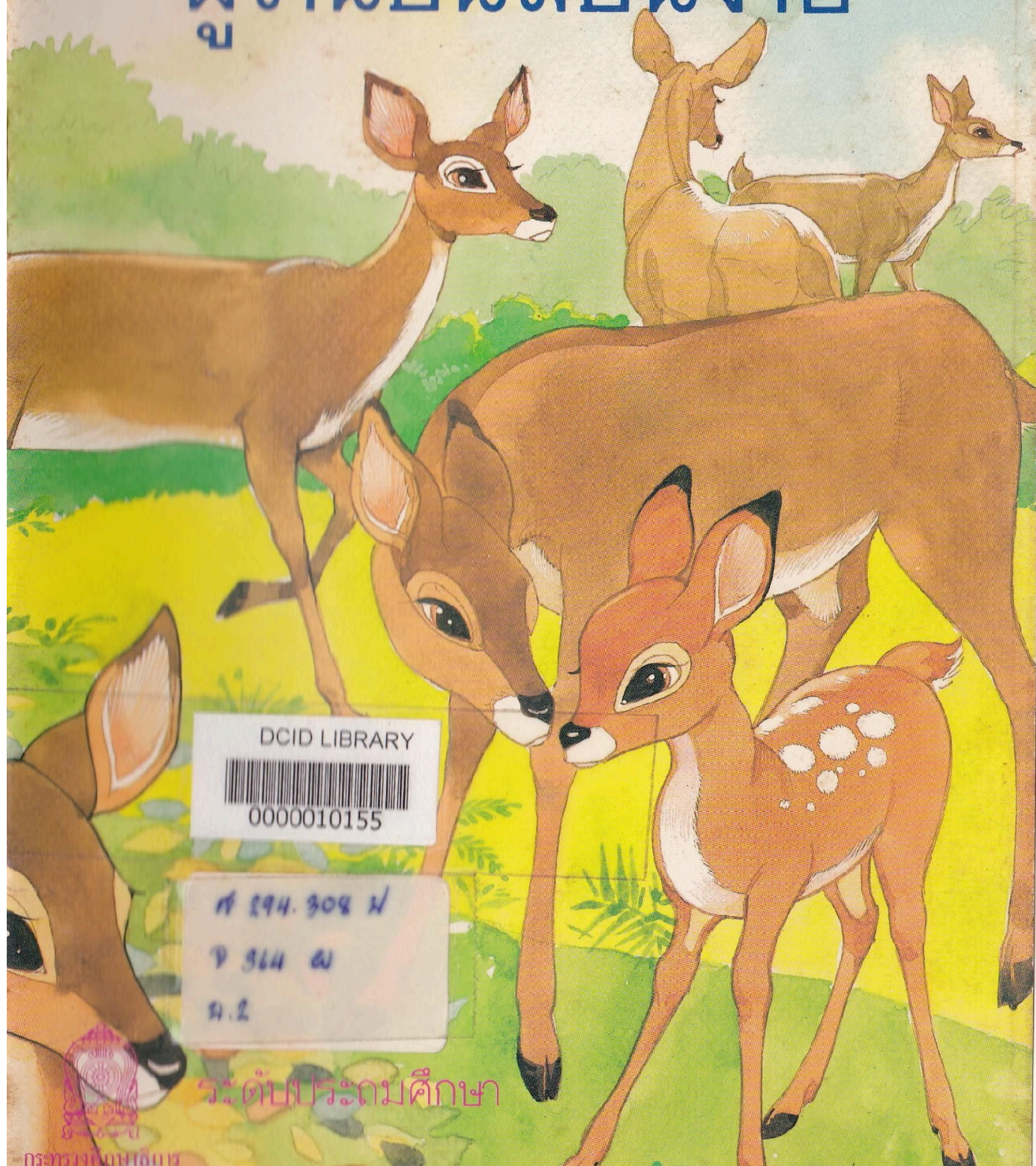

หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม
นิทานชาดก

ผู้ว่านอนสอนง่าย

DCID LIBRARY

0000010155

ศ ๔๙๔.๓๐๘ ม

๗ ๓๒๔ ๘

๓.๕

ระดับประถมศึกษา

กรมส่งเสริมการอ่าน

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง จำนวน ๔๘,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๐

ผู้จัดพิมพ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974 - 10 - 0562 - 8

๙๐๔๑๖๕ - ๙๐๔๑๖๘

๙ ๒๙๔.๓๐๘๒

๙๓๖๔๔ หนังสือส่งเสริมการอ่าน

ชุดพระพุทธศาสนา และจริยธรรม

ชุดนิทานชาดก

ระดับประถมศึกษา

ผู้ว่านอนสอนง่าย

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ระดับ
ประถมศึกษา ชุดนิทานชาดก เรื่อง ผู้ว่านอนสอนง่าย ขึ้น กระทรวง
ศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๐

(นายเอกวิทย์ ณ ถลาง)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขทะเบียน	๗๑๒๒	๒.๔
เลขหมู่		
วันที่	๑๕ มิถ ๓๑	

วันที่	๑๗ มิถ ๓๕๓๐	๓.๒
เลขทะเบียน	๓๐๔๑๖๖	
เลขเรียกหนังสือ	ค ๒๙๔.๓๐๘ ๓	

๗ ๓๖๔ ๗

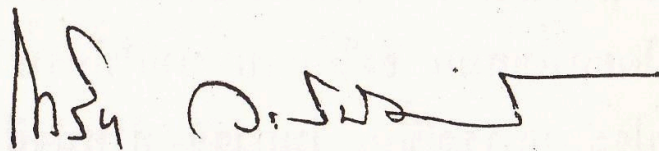
คำนำ

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติไทยมาช้านาน มีส่วนช่วยให้สังคมไทยอยู่ได้อย่างสันติสุข ช่วยสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนวัฒนธรรมไทยมาตลอด กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา และเห็นควร ส่งเสริมให้นักเรียนและเยาวชนได้ยึดมั่นปฏิบัติตามหลักธรรม โดยสม่ำเสมอ จึงได้มอบหมายให้กรมวิชาการจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ขึ้น ในการจัดทำหนังสือดังกล่าว กรมวิชาการ ได้ขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติมและหนังสืออ้างอิง เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและจริยธรรม ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้นคณะหนึ่ง ดังรายชื่อท้ายหนังสือนี้

ในการจัดทำโครงร่างที่จะใช้เป็นหลักในการเขียนหนังสือชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรมนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาเห็นว่า ชาดก ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในพระไตรปิฎก ถ้าหากคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับเด็ก นำมาเขียนใหม่ด้วยภาษาสำนวนง่าย ๆ สำหรับเด็กจะอ่านหาความรู้ด้วยตัวเองได้ น่าจะเป็นประโยชน์ แก่เด็กและเยาวชน จึงได้มอบหมายให้ นายจำรัส ดวงธิดาร เป็น ผู้จัดทำต้นฉบับหนังสือนิทานชาดกขึ้น คณะกรรมการคัดเลือกไว้ ๑๐ เรื่อง และกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง นางแม่นาส ชวลิต เป็น ผู้ตรวจขั้นสุดท้าย แล้วคณะกรรมการมอบหมายให้ นายประเทศ

สุขสถิตย์ เป็นผู้ประสานงานการจัดทำภาพประกอบ โดยจัดทำเป็น
ชุดนิทานชาดกเล่มละ ๑ เรื่อง รวม ๑๐ เล่ม เน้นคุณธรรมต่าง ๆ
กันไป เรื่อง ผู้ว่านอนสอนง่าย นี้ เป็นตัวอย่างของความเป็น
ผู้ว่านอนสอนง่าย ทำให้รอดพ้นจากอันตรายและเป็นที่รักใคร่
ของคนทั่วไป

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะกรรมการฯ ผู้เขียน ผู้ตรวจ
และผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

(นายโกวิท วรพิพัฒน์)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๐

ชาดก

พระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ประกาศศาสนาพุทธ สั่งสอน
มนุษย์ด้วยกลวิธีการสอน ๒ ลักษณะ ตามระดับสติปัญญา
และอริยาสัยที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑. สอนตรง ๆ ว่าด้วยเนื้อหาสาระของหลักธรรม
ล้วน ๆ เรียกว่า **ธรรมาธิฐาน** ใช้สอนผู้ที่ได้รับการศึกษาดี
มีสติปัญญาสูง

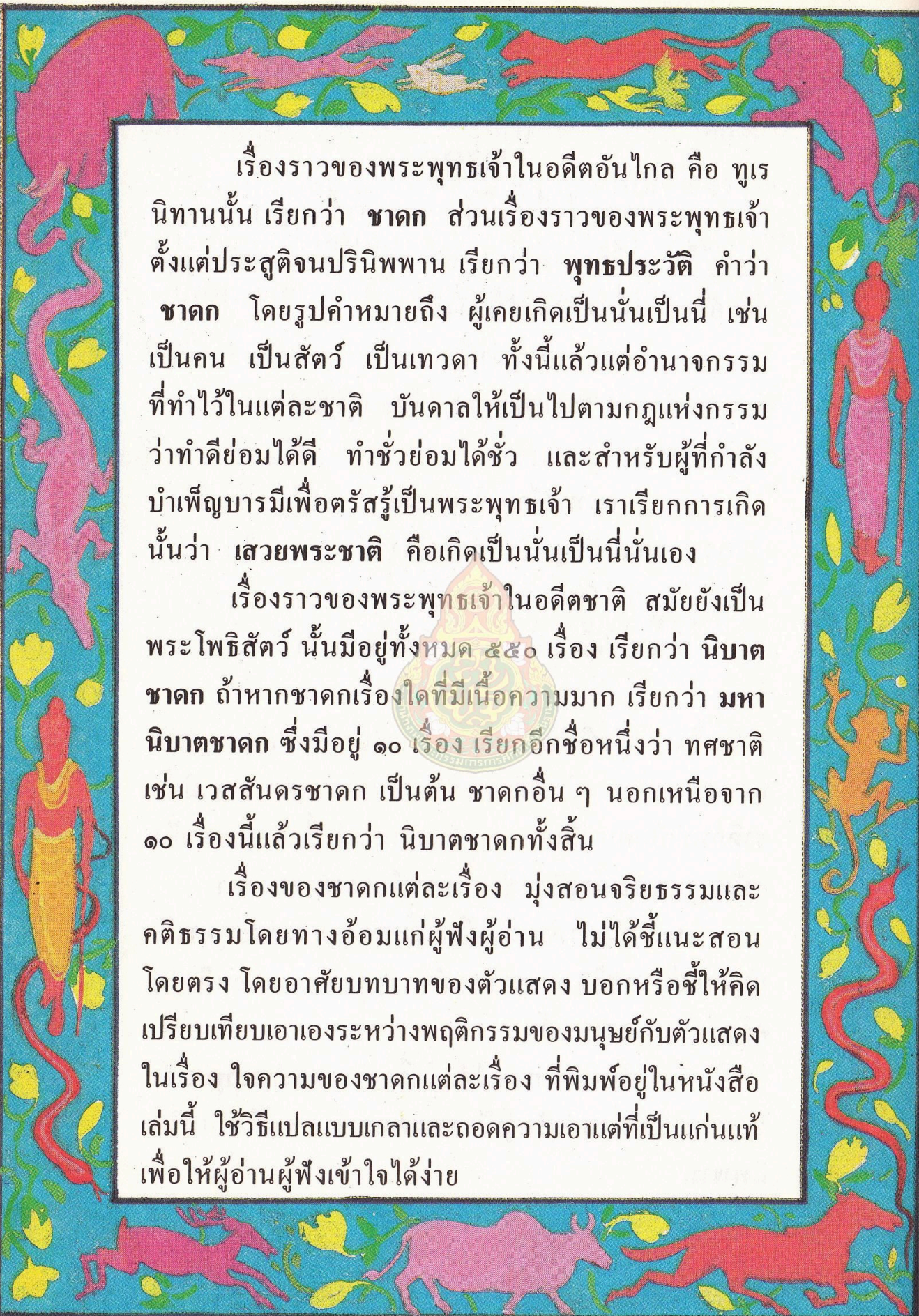
๒. สอนทางอ้อม โดยทรงเล่าเรื่องเปรียบเทียบให้ฟัง
เรียกว่า **บุคลาธิฐาน** ใช้สอนชาวบ้านทั่ว ๆ ไป หรือ
อาจจะเรียกว่าใช้สอนโดยเล่าเป็นนิทาน

นิทานที่เกี่ยวข้องกับองค์พระพุทธเจ้า มี ๓ ประเภท
คือ

๑. **ทวารนิทาน** คือเรื่องราวในอดีตอันไกล สมัย
พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญบารมีในภพหรือชาติต่าง ๆ มีทั้ง
ชาติภพที่เป็นคน เป็นเทวดา และเป็นสัตว์ เรื่อย ๆ มาจนถึง
สมัยพระพุทธเจ้าจุติลงสู่พระครรภ์พระพุทธมารดา

๒. **อวิทูรนิทาน** ได้แก่ เรื่องราวของพระพุทธเจ้า
นับตั้งแต่ประสูติจากพระครรภ์ของพระมารดา จนถึงวัน
ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

๓. **สันติเกนิทาน** ได้แก่ เรื่องราวของพระพุทธเจ้า
ในระยะเวลาตั้งแต่ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จนถึงวันปริ-
นิพพาน

เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตอันไกล คือ ทูเร
นิทานนั้น เรียกว่า **ชาดก** ส่วนเรื่องราวของพระพุทธเจ้า
ตั้งแต่ประสูติจนปรินิพพาน เรียกว่า **พุทธประวัติ** คำว่า
ชาดก โดยรูปคำหมายถึง ผู้เคยเกิดเป็นนั่นเป็นนี่ เช่น
เป็นคน เป็นสัตว์ เป็นเทวดา ทั้งนี้แล้วแต่อำนาจกรรม
ที่ทำไว้ในแต่ละชาติ บันดาลให้เป็นไปตามกฎแห่งกรรม
ว่าทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ชั่ว และสำหรับผู้ที่กำลัง
บำเพ็ญบารมีเพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เราเรียกการเกิด
นั้นว่า **เสวยพระชาติ** คือเกิดเป็นนั่นเป็นนี่นั่นเอง

เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ สมัยยังเป็น
พระโพธิสัตว์ นั้นมีอยู่ทั้งหมด ๕๕๐ เรื่อง เรียกว่า **นิบาต
ชาดก** ถ้าหากชาดกเรื่องใดที่มีเนื้อความมาก เรียกว่า **มหา
นิบาตชาดก** ซึ่งมีอยู่ ๑๐ เรื่อง เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **ทศชาติ**
เช่น เวสสันดรชาดก เป็นต้น ชาดกอื่น ๆ นอกเหนือจาก
๑๐ เรื่องนี้แล้วเรียกว่า **นิบาตชาดกทั้งสิ้น**

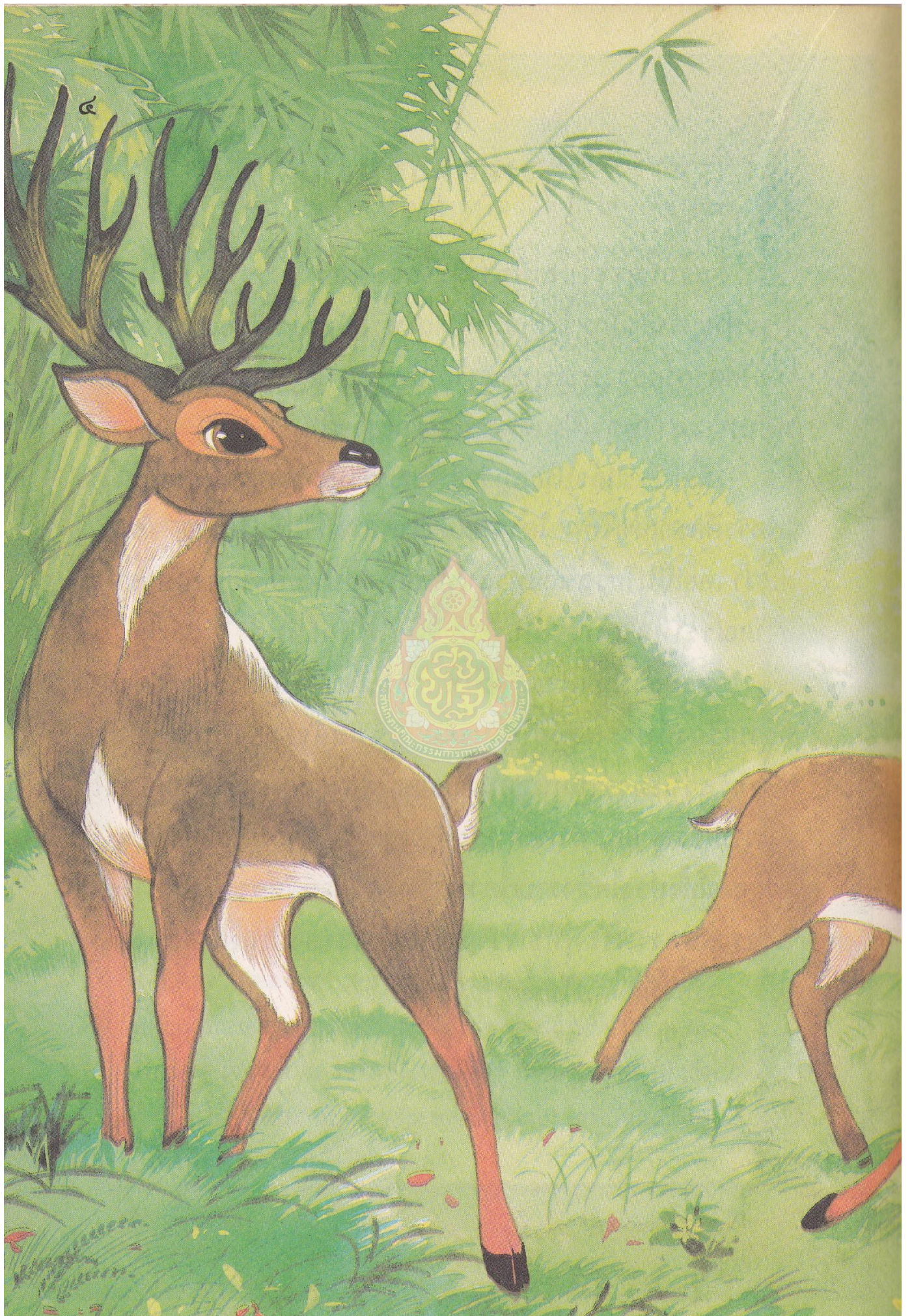
เรื่องของชาดกแต่ละเรื่อง มุ่งสอนจริยธรรมและ
คติธรรมโดยทางอ้อมแก่ผู้ฟังผู้อ่าน ไม่ได้ชี้แนะสอน
โดยตรง โดยอาศัยบทบาทของตัวแสดง บอกหรือชี้ให้คิด
เปรียบเทียบเอาเองระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์กับตัวแสดง
ในเรื่อง ใจความของชาดกแต่ละเรื่อง ที่พิมพ์อยู่ในหนังสือ
เล่มนี้ ใช้วิธีแปลแบบกลาและถอดความเอาแต่ที่เป็นแก่นแท้
เพื่อให้ผู้อ่านผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

ผู้ว่านอนสอนง่าย

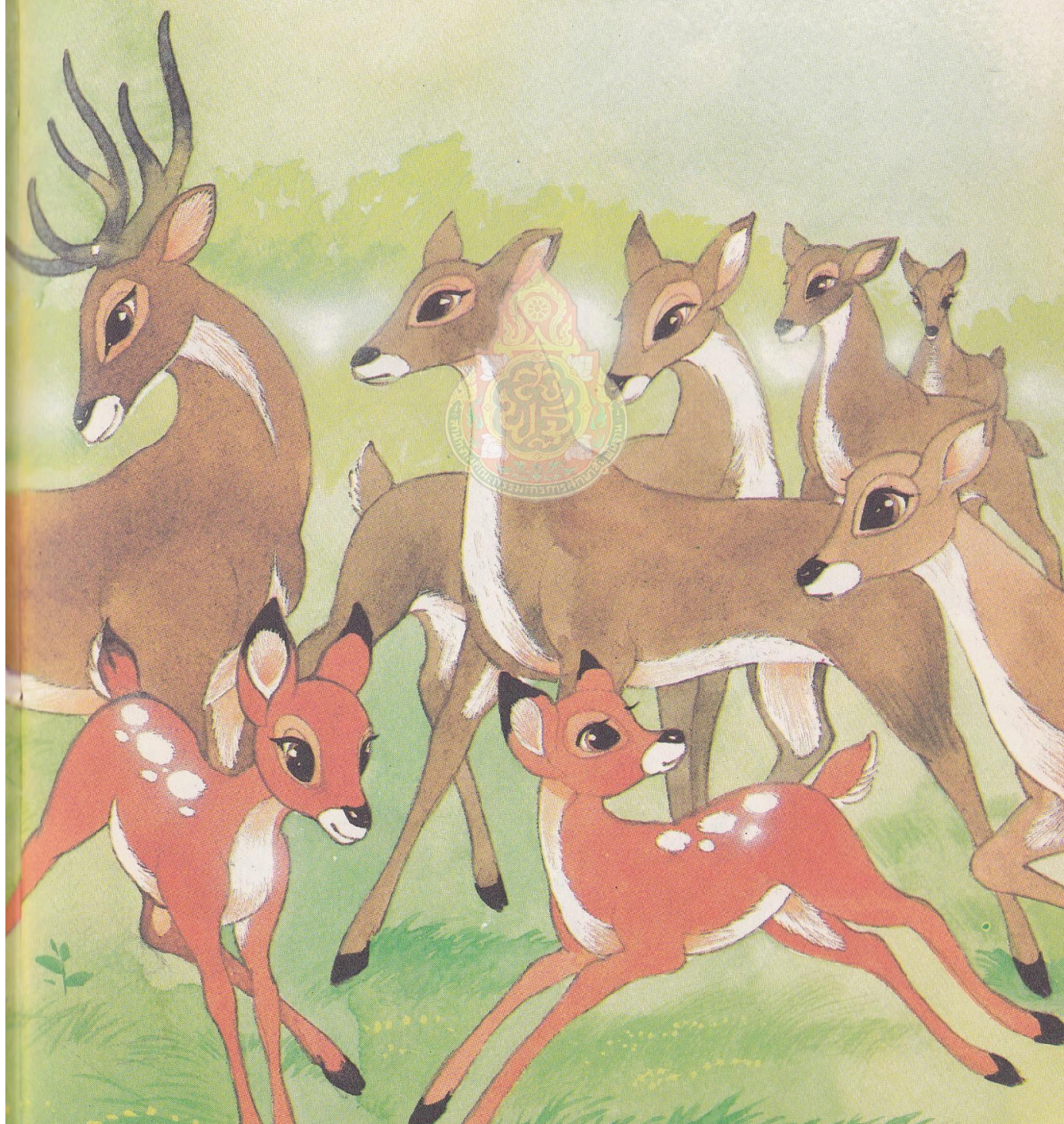
สามเณรราहुลเป็นพระโอรสของพระพุทธเจ้าในสมัย
พระพุทธเจ้ายังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะหรือยังไม่เสด็จออกทรงผนวช
เมื่อได้ตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าได้ให้พระราहुลออกบวชเป็นสามเณร
มอบพระสารีบุตรเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้

เมื่อบวชแล้วปรากฏว่าสามเณรราहुลเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย
ใฝ่การศึกษาเล่าเรียน ใครแนะนำว่ากล่าวก็ไม่ดื้อไม่รั้น ไม่ทะนง
ตนว่า เคยเป็นโอรสของพระพุทธเจ้า ต่อมาเมื่ออายุครบบวชพระ
สามเณรราहुลได้บวชเป็นพระ ได้สำเร็จอรหันต์

พระสงฆ์ทั้งปวงได้สนทนากันถึงเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าทรง
ทราบเรื่องที่พระสงฆ์สนทนากัน จึงเสด็จมายังที่ประชุมสงฆ์
แล้วตรัสว่าเรื่องว่านอนสอนง่ายและใฝ่การศึกษาเล่าเรียน ทำให้
มีความเจริญ และทำให้พ้นภัยอันตรายได้ เคยมีตัวอย่างมาแล้ว
พระสงฆ์ทั้งปวงใคร่ทราบเรื่องราวในอดีตนั้น ได้กราบทูลอาราธนา
ให้ทรงแสดง พระพุทธเจ้าจึงตรัสชาดกเรื่องว่านอนสอนง่าย
เรื่องมีดังต่อไปนี้

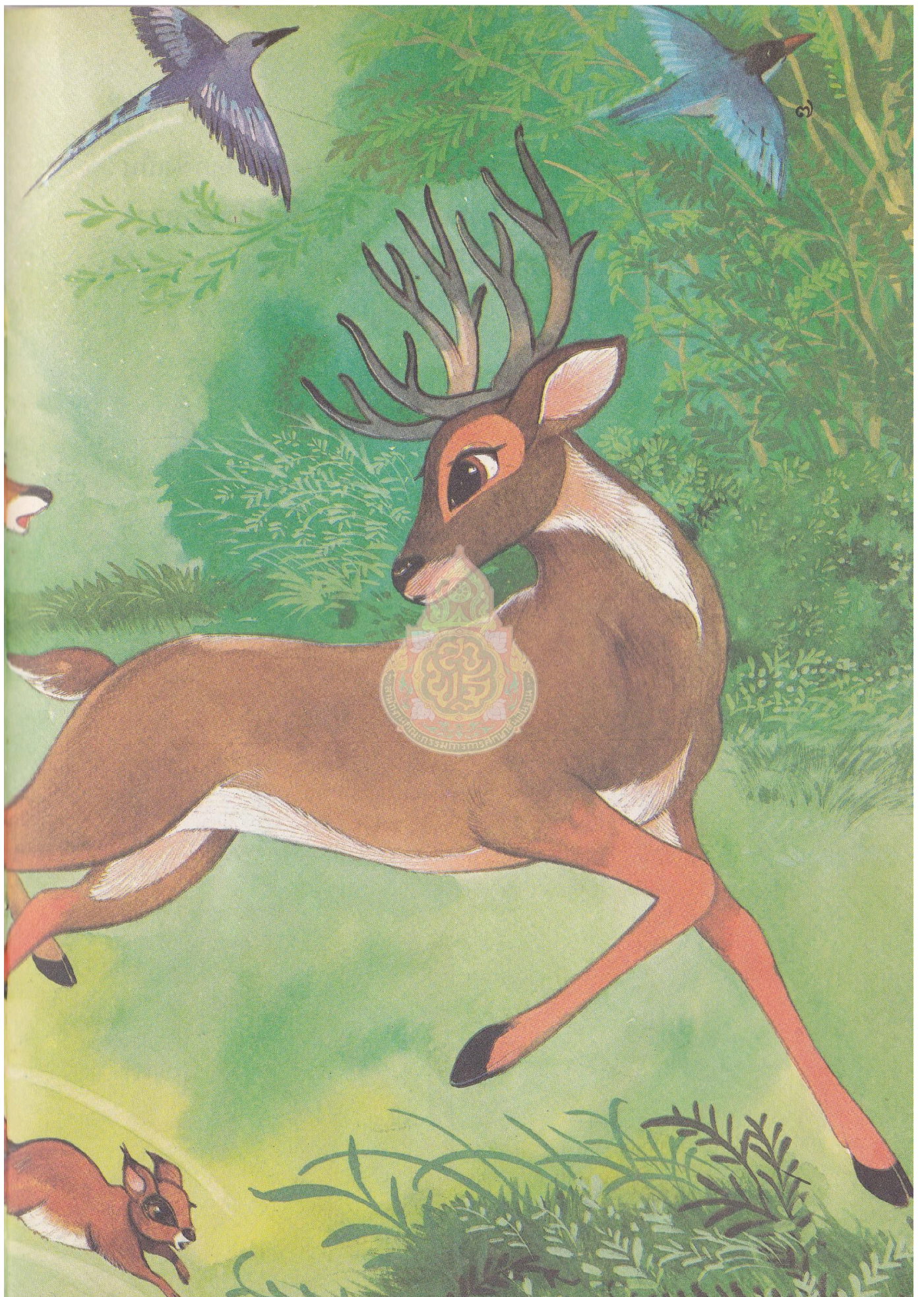

ที่ป่าใหญ่มีฝูงกวางอาศัยอยู่จำนวนมาก มีพญากวางเป็น
หัวหน้าจำฝูง ฝูงกวางจะบ้ายหน้าไปหากินยังทิศทางใดก็ดี ยาม
ค่ำคืนจะลงกินน้ำแห่งใดก็ดี ต้องถามพญากวาง

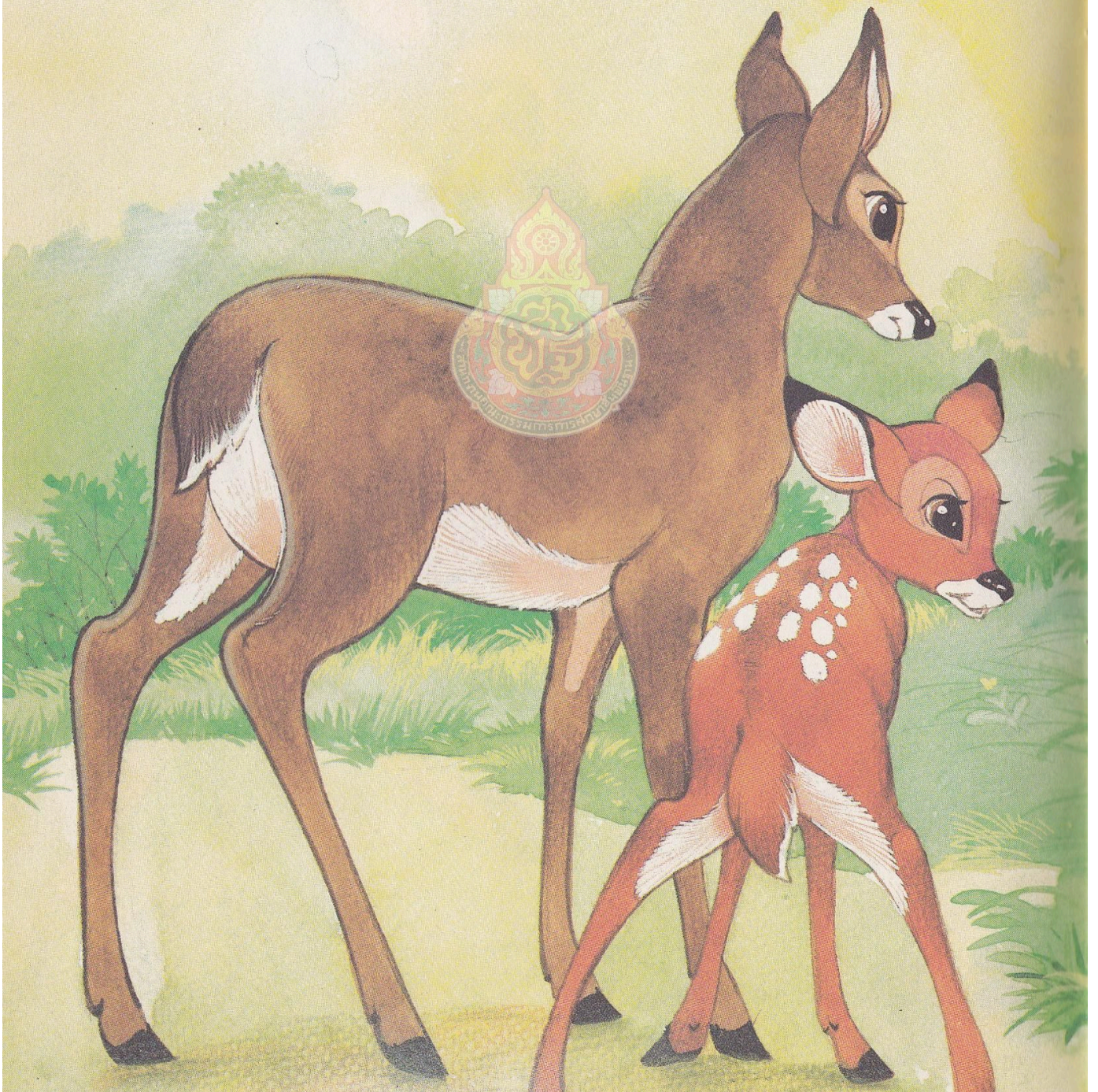

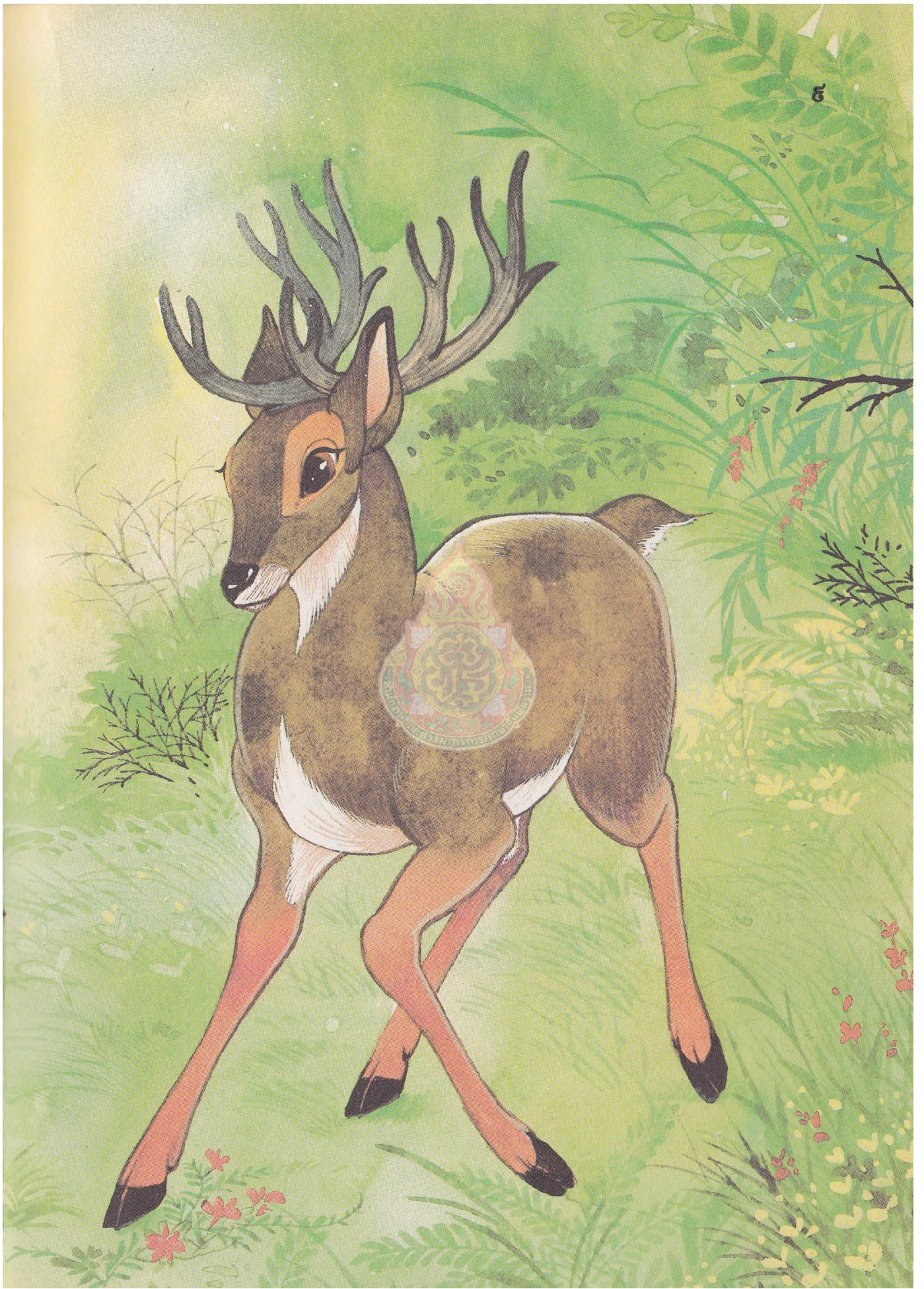
เพราะพญากวางผู้เป็นหัวหน้าเป็นผู้นำฝูงที่ฉลาด สามารถ
ลี้ภัยอันตรายที่จะมาถึง และชำนาญในวิชามายากวางซึ่งเป็นวิชา
เล่ห์กลสำหรับป้องกันตัว เมื่อกวางแต่ละตัวเผชิญภัย หรือประสบ
ภัยจนชำนาญ

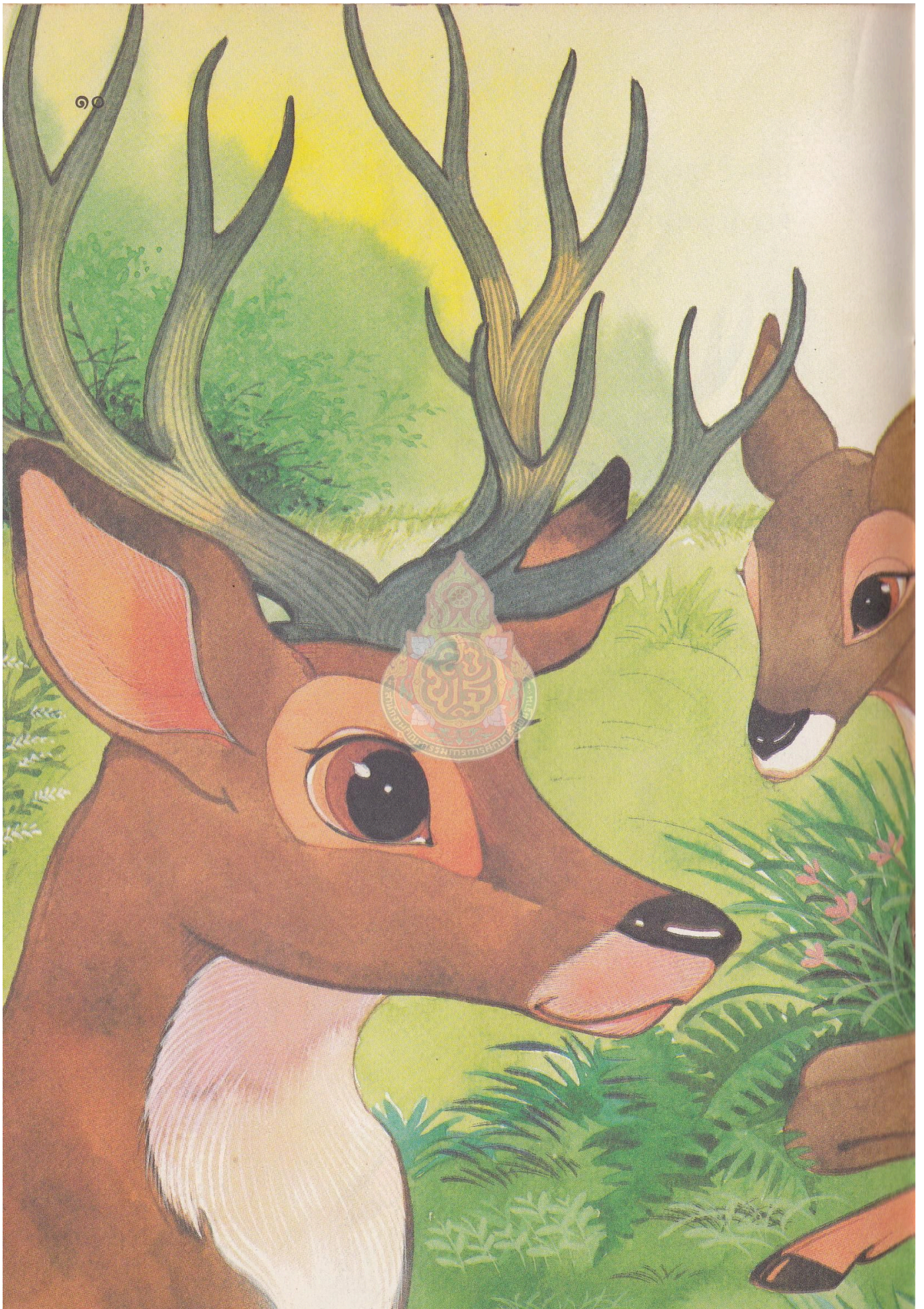

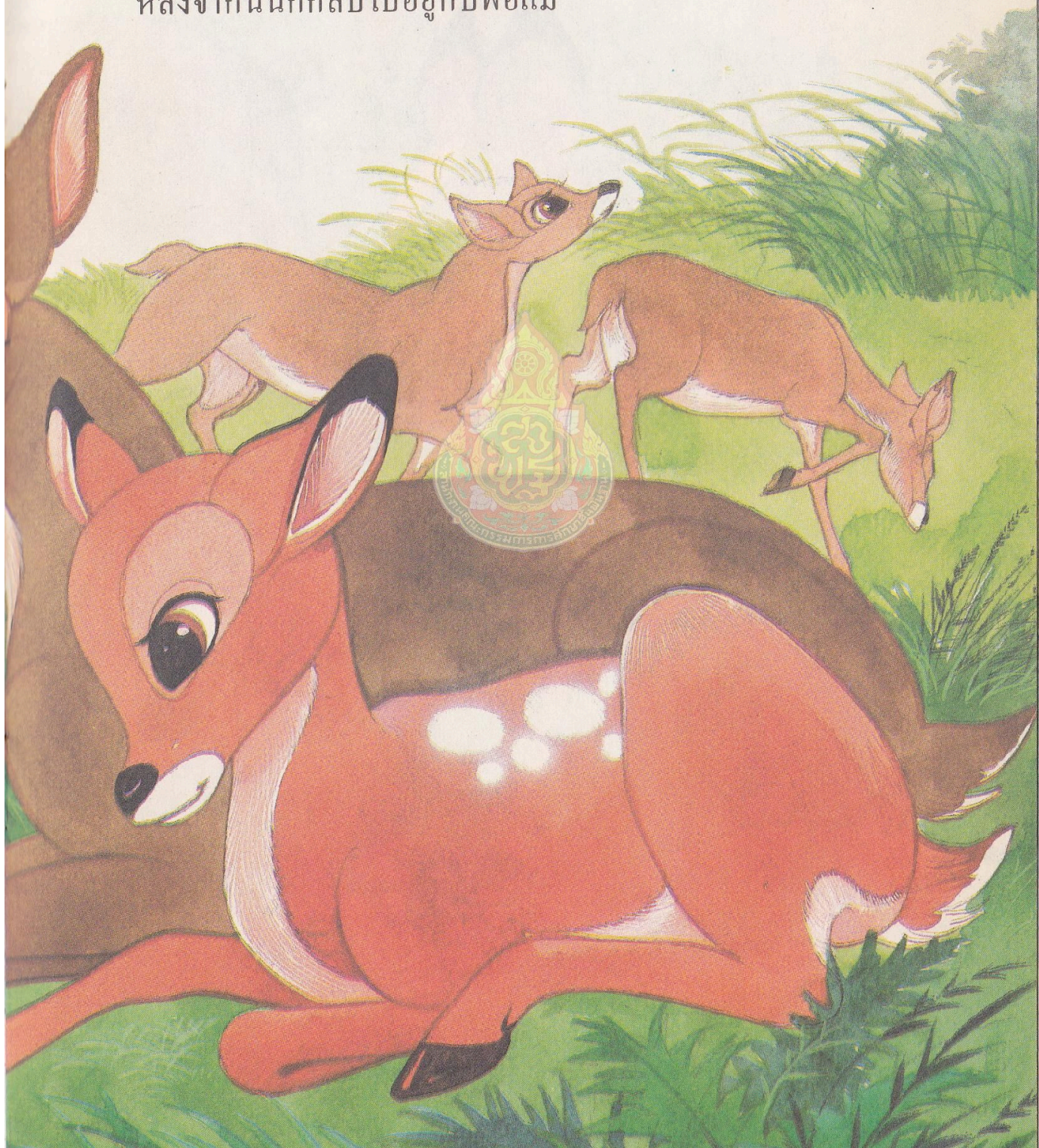
นางกวางตัวหนึ่งซึ่งเป็นน้องสาวพญากวาง ได้นำลูกซึ่งเป็น
ตัวผู้เพิ่งหย่านมแม่มาฝากพญากวางผู้เป็นลุง เพื่อให้พญากวาง
สั่งสอน อบรมและให้การศึกษาเรียนรู้วิชามายากวาง

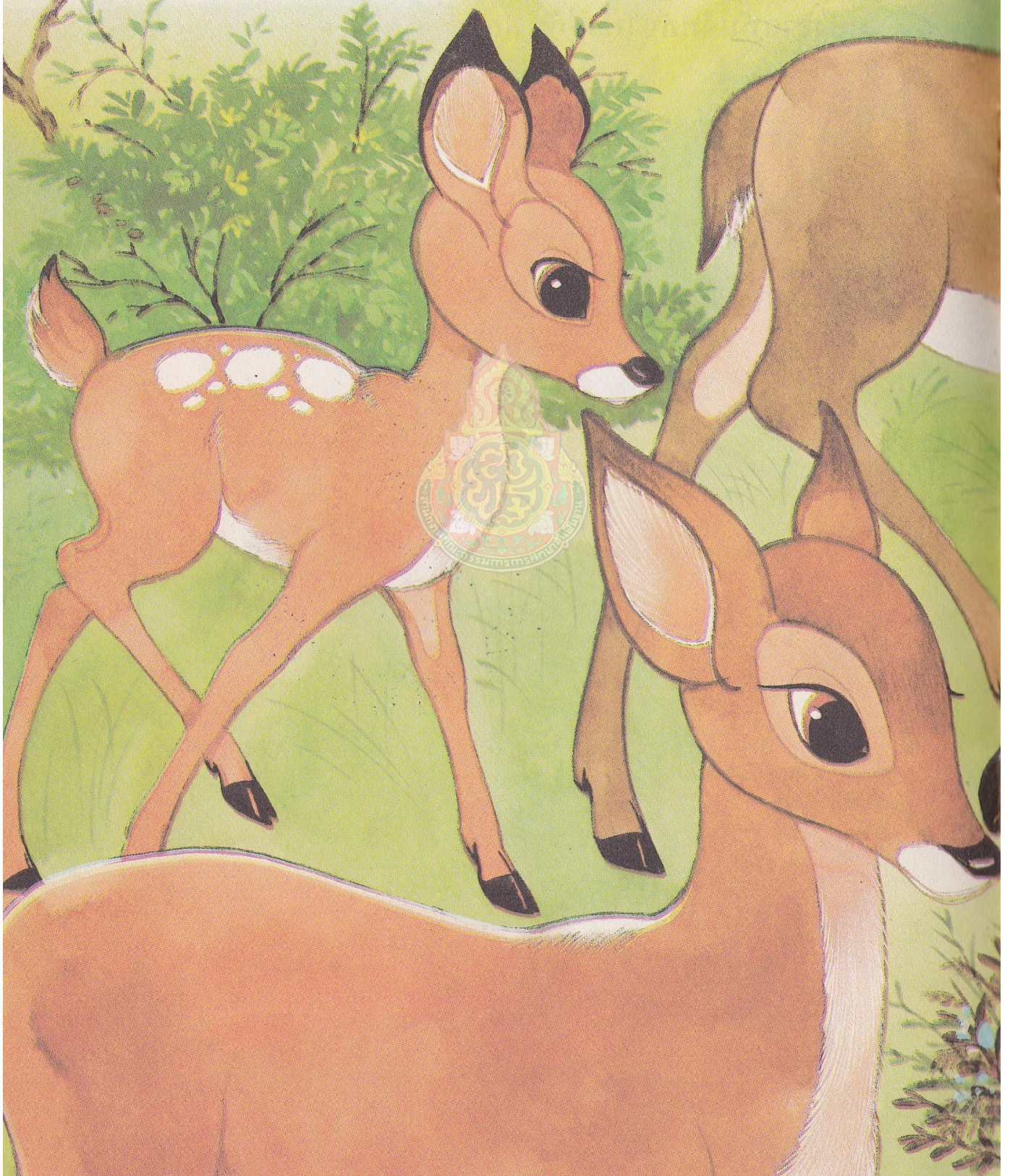

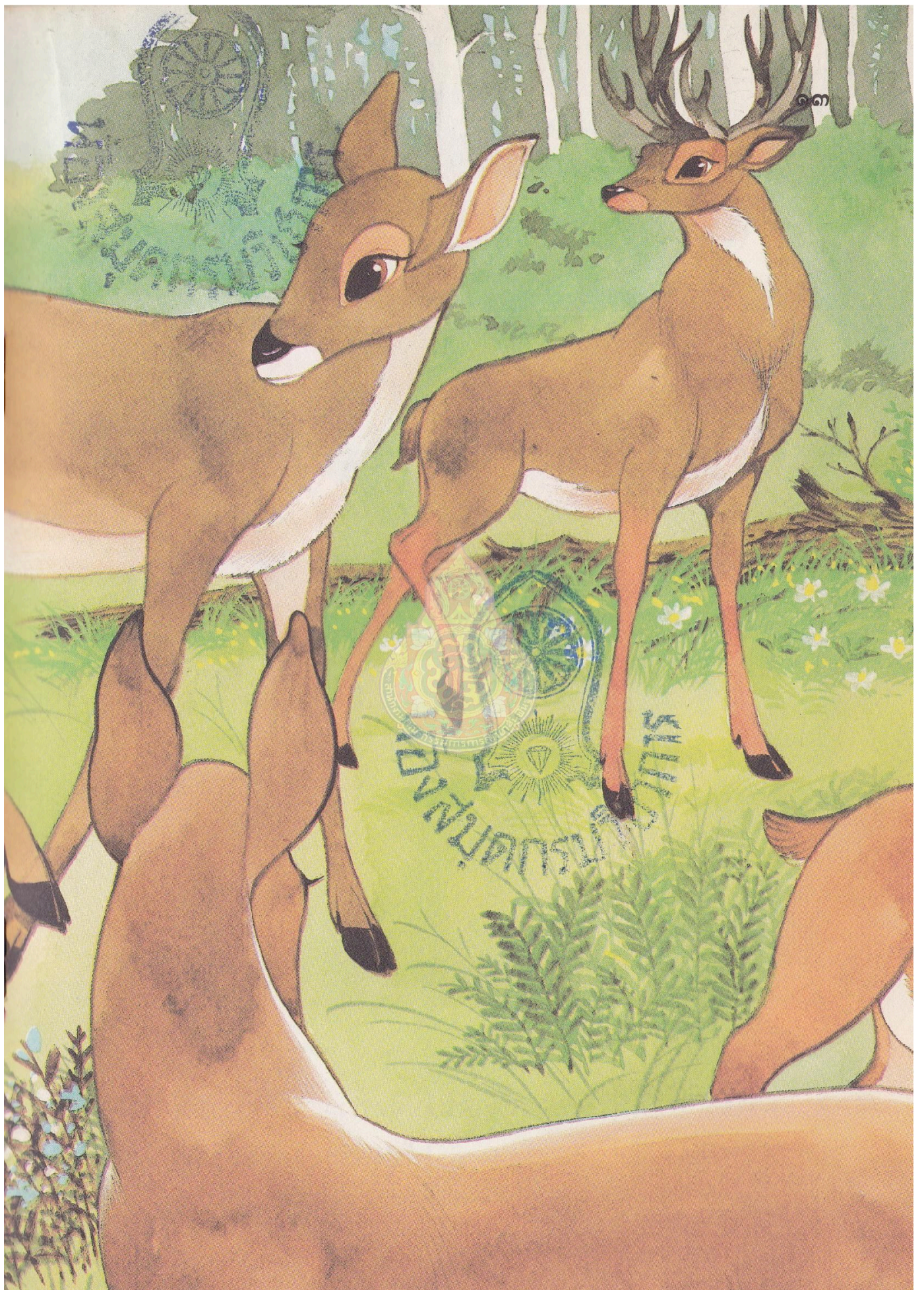

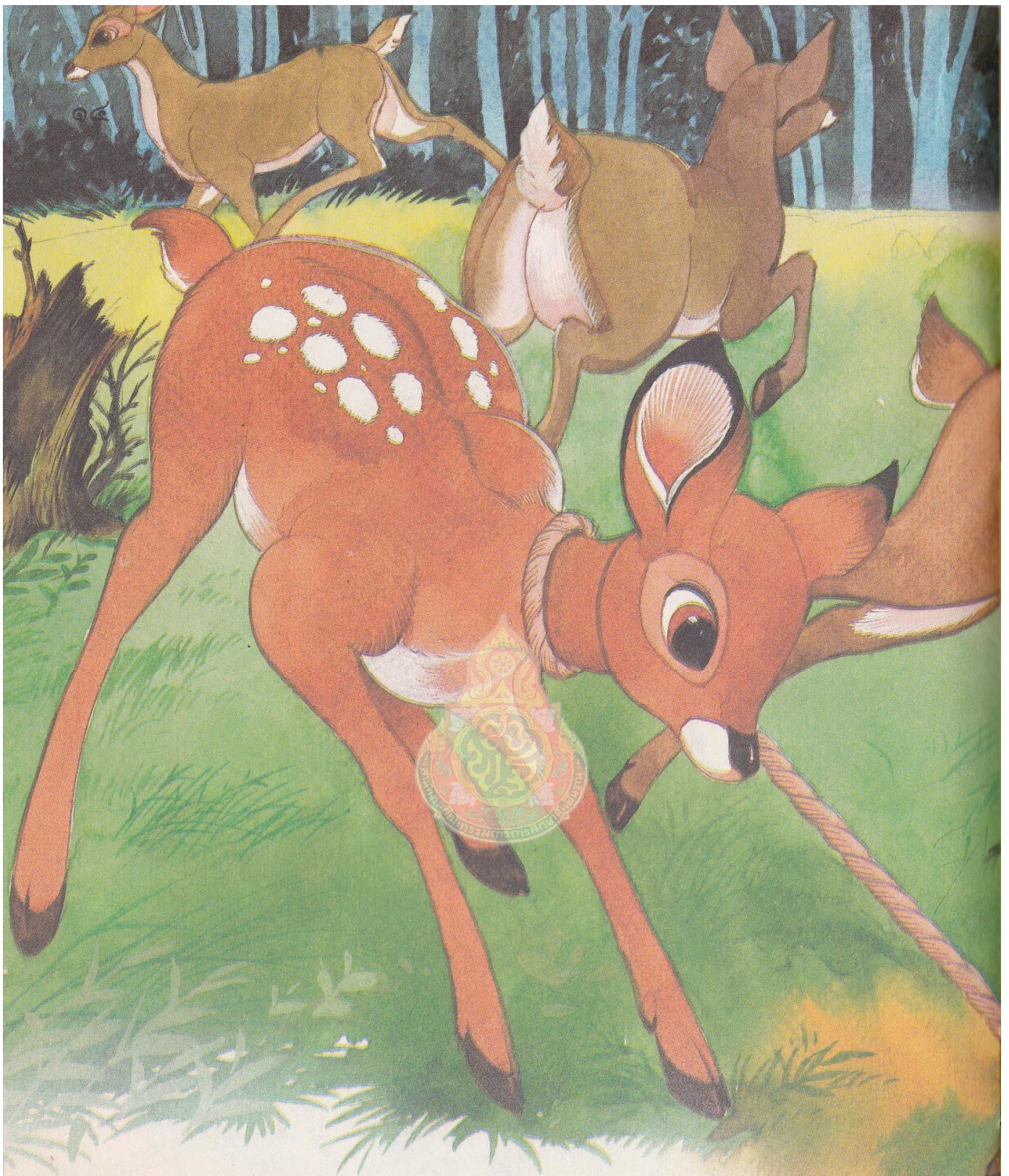
พญากวางก็สั่งสอนหลานด้วยใจเมตตา กวางผู้หลานก็ว่านอนสอน
ง่าย ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่ช้าก็เรียนจบหลักสูตรวิชามายากวาง
หลังจากนั้นก็กลับไปอยู่กับพ่อแม่

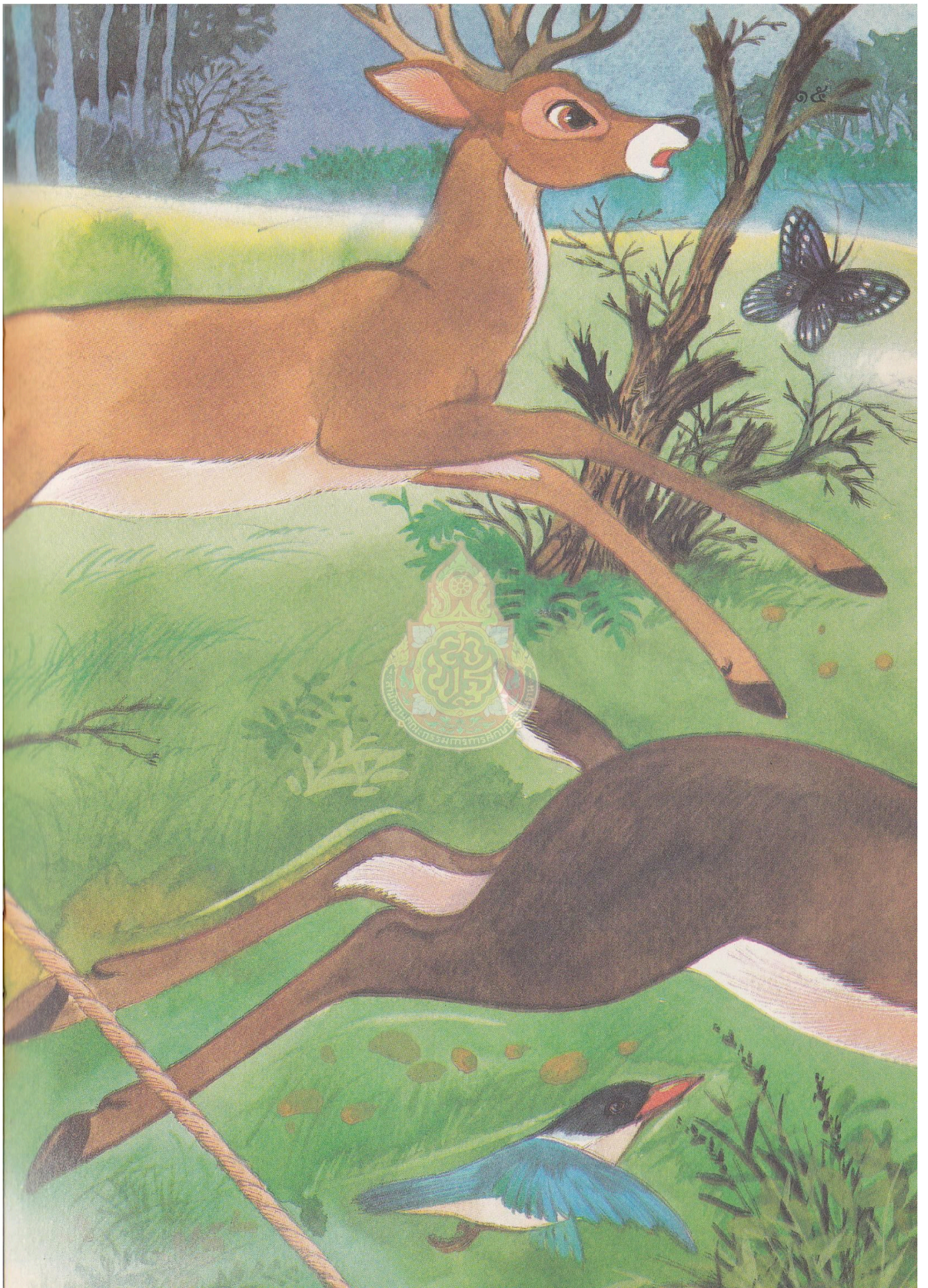
วันหนึ่ง กวางหลานชายพญากวางซึ่งเพิ่งเรียนจบได้ไม่กี่วัน
ตามพ่อแม่และฝูงกวางออกไปหากิน

ด้วยความพลาดพลั้ง กวางนั้นเดินไปติดบ่วงที่นายพรานดักไว้
ด้วยความตกใจก็ส่งเสียงร้อง ทำให้ฝูงกวางแตกฮือวิ่งเข้าป่า
หลบหนีภัย

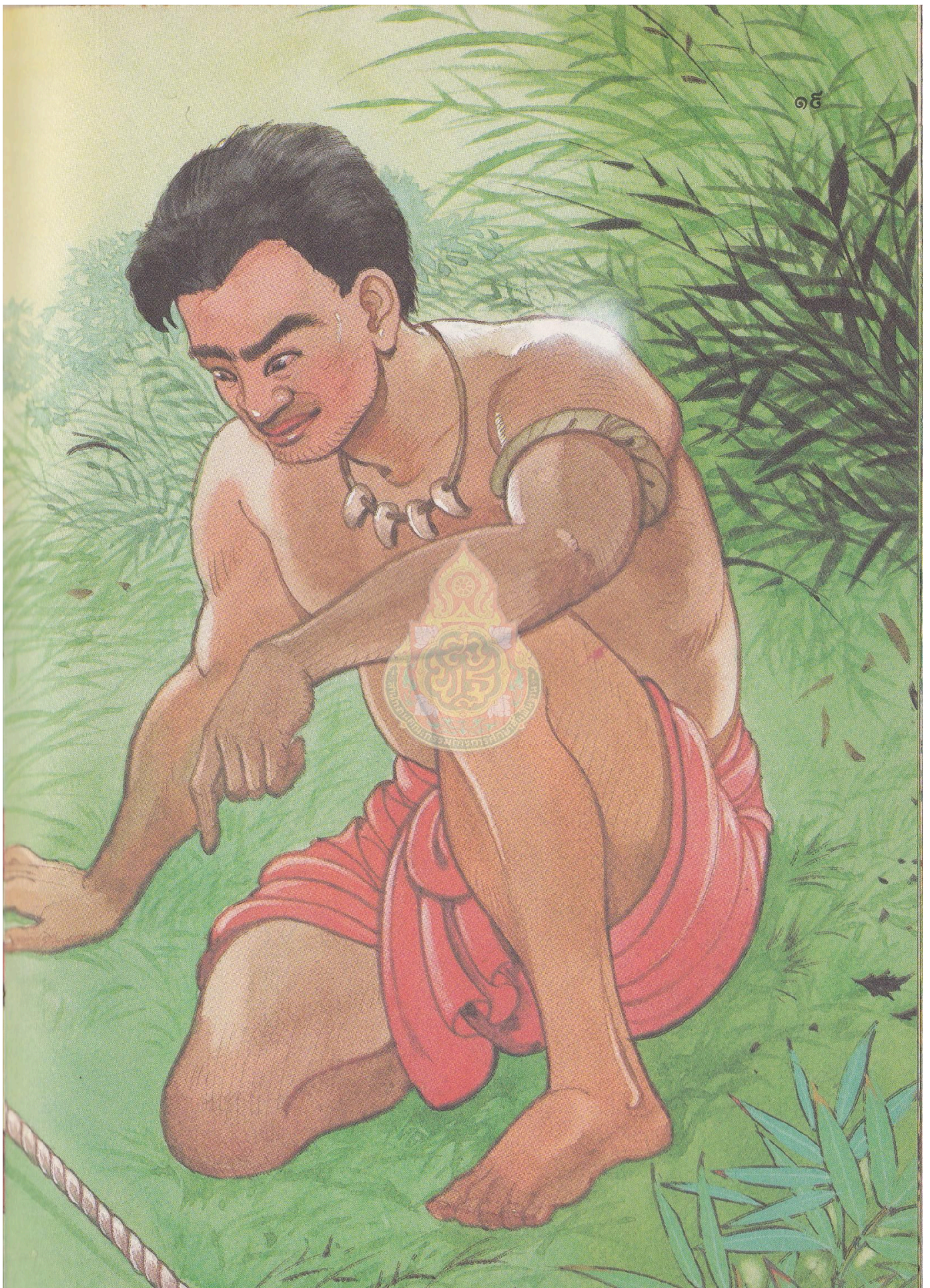

นางกวางแม่ก็ตกใจยิ่งนัก วึ่งกระหืดกระหอบมาบอกพี่ชายว่า
หลานติดบ่วงนายพราน พญากวางปลอบน้องสาวว่าคงไม่เป็นไร
หรอก เพราะได้สั่งสอนหลานในเรื่องวิชามายากวางจนชำนาญ
แล้ว หลานชายคงป้องกันตนเองได้

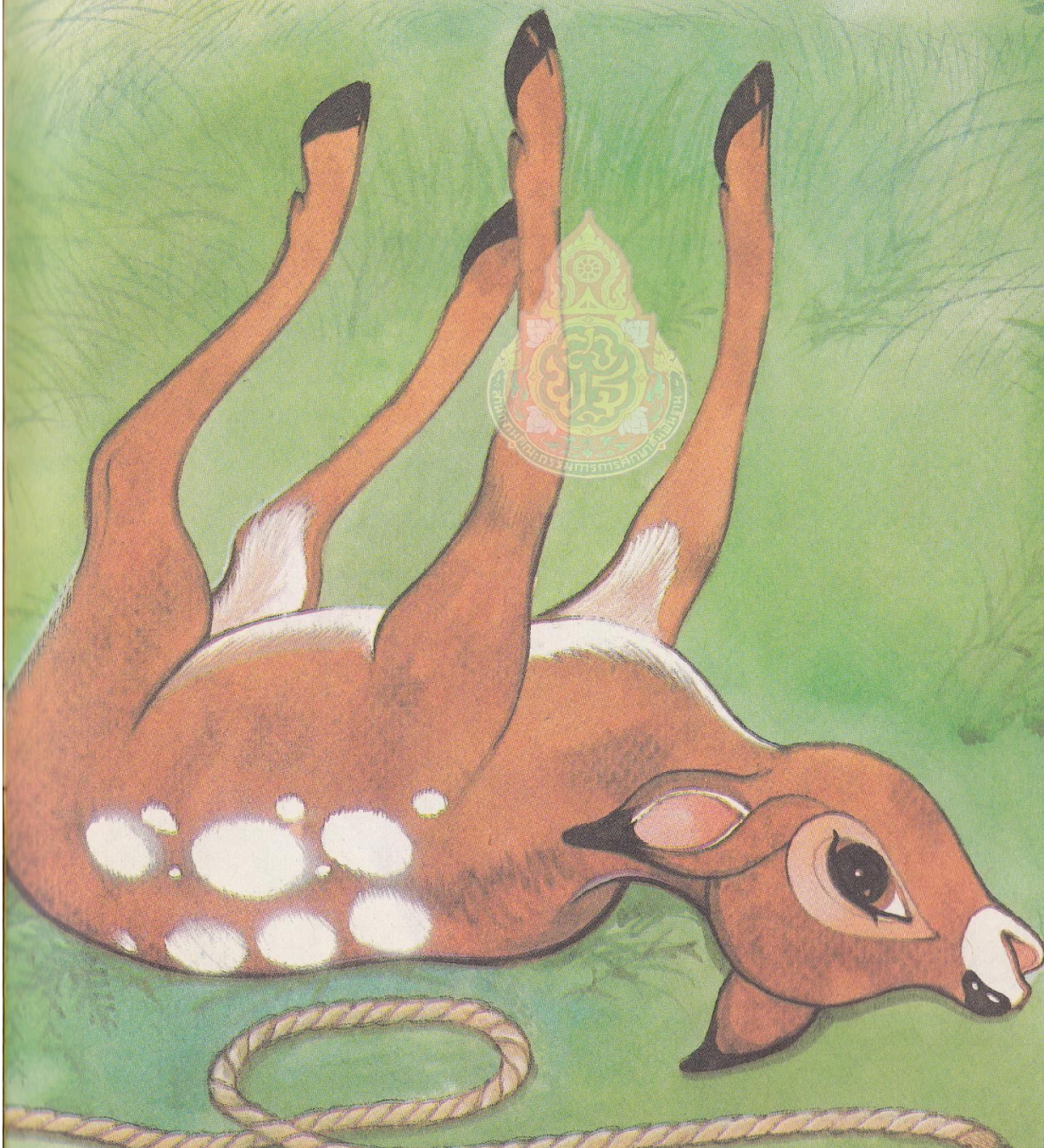
รุ่งเช้า นายพรานใจบาปก็ออกจากบ้าน มายังที่ดักบ่วงไว้
ก็ได้เห็นกวางแรกรุ่นติดบ่วงนอนตะแคงข้างหนึ่งอยู่ ขาทั้ง ๒ ข้าง
ของลูกกวางเหยียดตรง มีรอยเท้ากวางตะกุกกอกหญ้าและดิน
กระจายกระจายไกล่บริเวณนั้น เห็นลึนห้อยออกจากปาก ท้อง
ลูกกวางโป่งเหมือนพองขึ้นอืด ไม่หายใจ เยี่ยวราดพื้นดิน จีจุกกัน

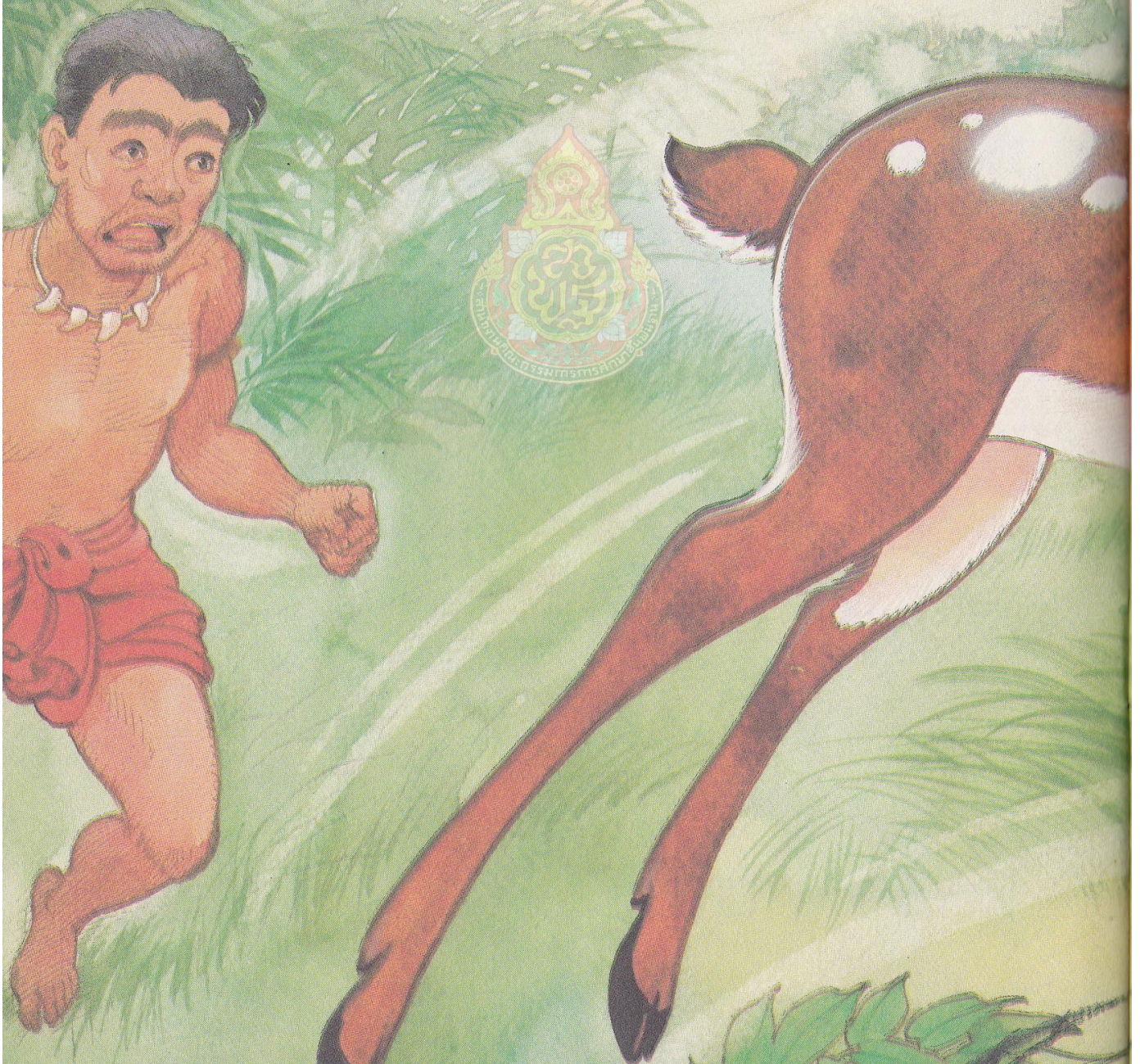

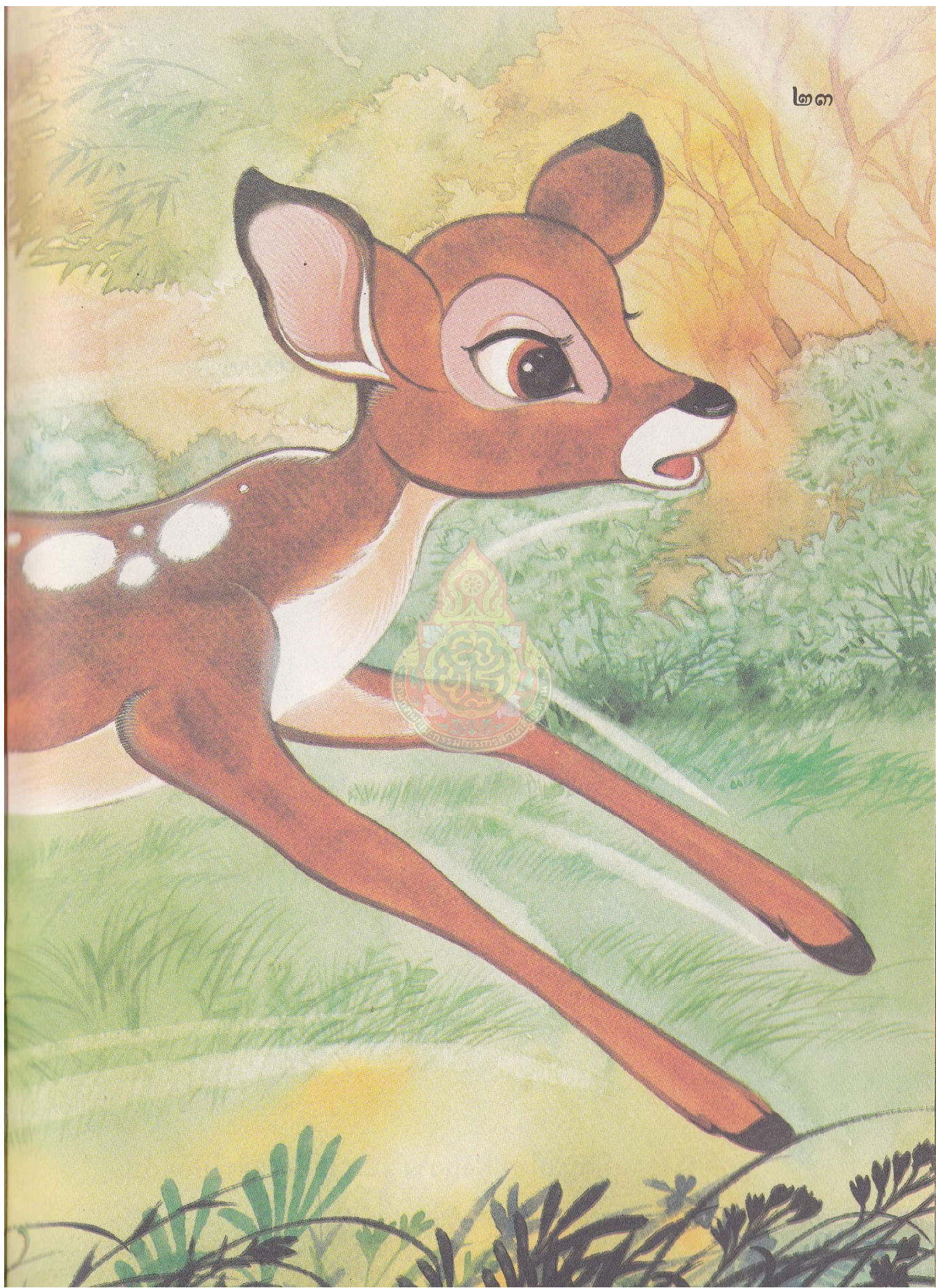
นายพรานรำพึงด้วยความสำคัญมั่นหมาย ว่ากว้างวัยรุ่น
ตัวนี้คงติดบ่วงตั้งแต่ตอนหัวค่ำ คงตกใจจนสิ้นใจตายหลายชั่วโมง
มาแล้ว เขาแก้บ่วงออกแล้วถือนิดไปตัดกิ่งไม้และใบไม้ เพื่อนำมา
รองชำแหละเนื้อกว้าง

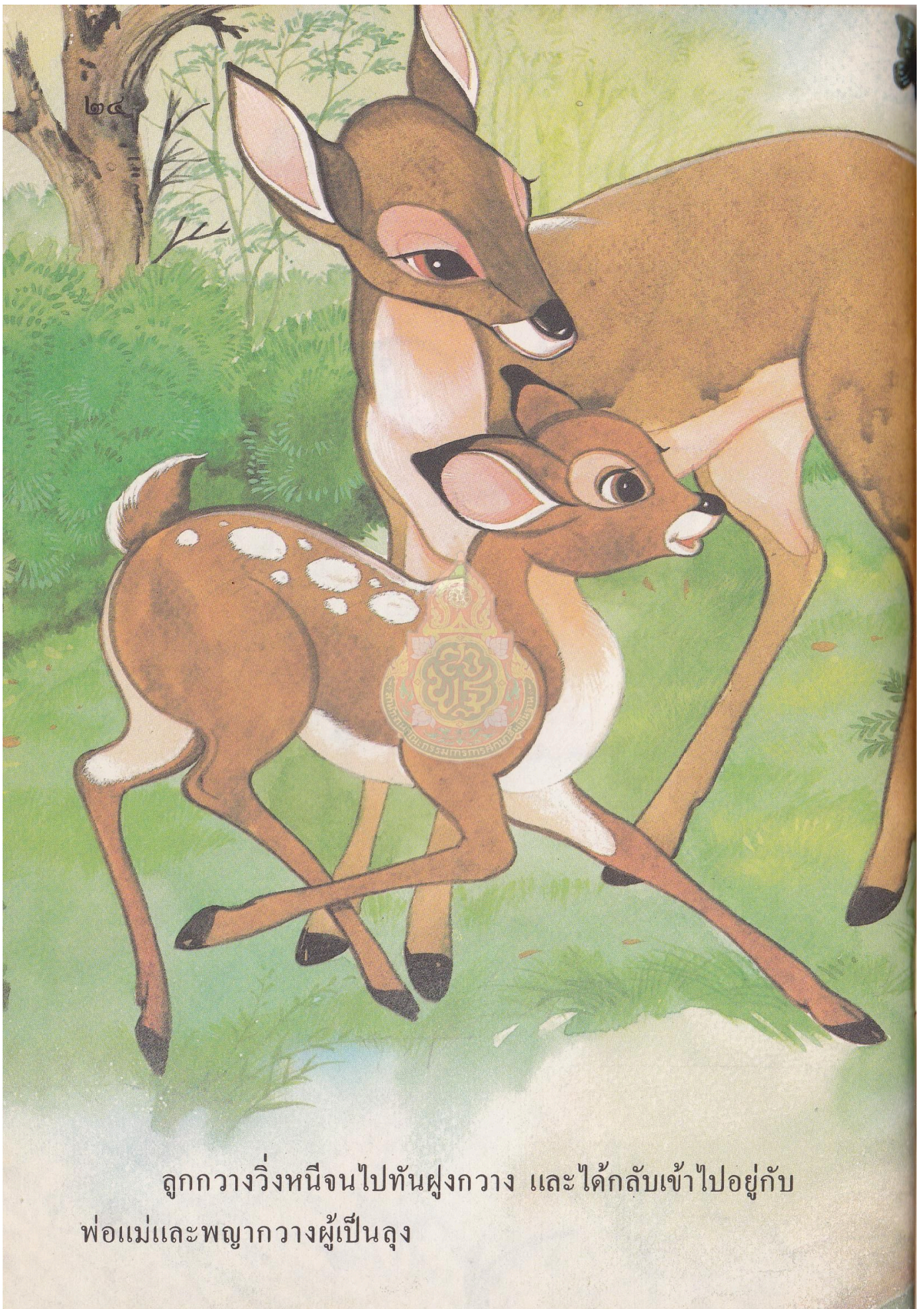

พอนายพรานผละจากไป ลูกกวางรีบชันกายลุกขึ้น สะบัดตัววิ่ง
เข้าป่าไปอย่างรวดเร็ว

อาการที่นายพรานได้เห็นทั้งหมด เช่น ลูกกวางทำเป็น
นอนตะแคง ไม่หายใจ เหยียดขาตรง เยี่ยวรด เป็นต้นนั้น เรียกว่า
วิชามายากวาก

ลูกกวางวิ่งหนีจนไปทันฝูงกวาง และได้กลับเข้าไปอยู่กับ
พ่อแม่และพญากวางผู้เป็นลุง

ความเป็นผู้ฝึกฝนใจเล่าเรียนและว่านอนสอนง่าย
ทำให้เอาตัวรอดได้
จบชาดกเรื่องผู้ว่านอนสอนง่ายด้วยประการฉะนี้

คณะกรรมการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติม
และหนังสืออ้างอิง ชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม
ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

นายกมล สดุดประเสริฐ	ประธานกรรมการ
พระเทพโสภณ (กมล โกวิท)	กรรมการที่ปรึกษา
พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ จิตวาโน)	กรรมการที่ปรึกษา
นางแม่นมาส ขวาลิต	กรรมการที่ปรึกษา
นายสุชีพ ปุญญานุภาพ	กรรมการ
นายจำรัส ดวงธิดาร	กรรมการ
นางสุนน อมรวิวัฒน์	กรรมการ
นายเย็นใจ เลาหวิช	กรรมการ
นายสมพร เทพสิทธิ์า	กรรมการ
นางมาลินี ผโลประการ	กรรมการ
นายพินิจ สุขะสันต์	กรรมการ
นางสาวยุพิน ธชาศรี	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวพรรณงาม เข้มบุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายประเสริฐ รุ่งแสง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เขียน

นายจรัส ดวงธิสาร

ผู้ตรวจ

นางแม่นมาส ชวลิต

ผู้วาดภาพประกอบและจัดทำรูปเล่ม

นายเฉลิม อักกะพู

นายประเทศ สุขสถิตย์

คณะกรรมการ

นางสาวยุพิน ธาศรี

นางสาวพรรณงาม แยมบุญเรือง

นายพินิจ สุขะสันต์

นางเรียมพร อธิปอนันต์

รายชื่อหนังสือชุดนิทานชาดก

๑. กระต่ายในดวงจันทร์
๒. ผลไม้ต้องห้าม
๓. ศิษย์โง่กับงอนไถ
๔. ขุดบ่อน้ำในทะเลทราย
๕. กากับนกกาน้ำ
๖. ผู้ว่านอนสอนง่าย
๗. ราชสีห์กับนกหัวขวาน
๘. หมาจิ้งจอกจอมยุยง
๙. พระฤๅษีเลี้ยงงูเห่า
๑๐. คนมักขอ

